

DATE DOWNLOADED: Sun Jun 30 14:15:17 2024

SOURCE: Content Downloaded from [HeinOnline](#)

Citations:

Please note: citations are provided as a general guideline. Users should consult their preferred citation format's style manual for proper citation formatting.

2015 In Medias Res 270 2015

- Your use of this HeinOnline PDF indicates your acceptance of HeinOnline's Terms and Conditions of the license agreement available at <https://heinonline.org/HOL/License>
- The search text of this PDF is generated from uncorrected OCR text.
- To obtain permission to use this article beyond the scope of your license, please use: [Copyright Information](#)

Becsületsértés automatikus keresési javaslat által

A keresőmotorok felelőssége az automatikus kiegészítések korában

ANNE CHEUNG*

A különböző jogrendszereknek még nem sikerült egyetértésre jutniuk a keresőmotorok felelősségét illetően,¹ az internetes óriás, a Google a bírókat és tudósokat máris újabb kihívás elé állítja, ami nem más, mint jogalapot találni a Google automatikus kiegészítés (*autocomplete*) funkciójából eredő becsületsértésért viselt felelősség megállapításához.² Az automatikus kiegészítés funkcióval a Google már nem pusztán harmadik felek weboldalairól származó töredékeket, kivonatokat kínál fel a lekérdezés begépelését követően. Mielőtt még begépelnénk az eredeti terveink szerinti szavakat, és megnyomnánk az „enter” billentyűt, az eredeti szavakhoz társított keresőszavakat és kifejezéseket kínál fel. A keresőmezőbe beírt minden egyes billentyű leütése után módosítja a keresést, ezzel az automatikus kiegészítés funkció módosítja a lekérdezések generálásának módját is.³ Más szóval, a Google előre jelzi, megjósolja gondolatainkat, sőt újabb ötleteket ad, és lekérdezési kísérleteink során más irányba terelheti érdeklődésünket. Ha például néhány évvel ezelőtt valaki rákeresett Bettina Wulff, a korábbi német elnök felesége nevére, a Google keresőmezőben a név mellett automatikusan megjelent a „kísérő” (*escort*) és a „prostituált” (*prostitute*) kifejezés. Képzelnék csak el annak a gyanútlan olvasónak az elképedését, aki korábban soha nem hallott pletykákat arról, hogy Wulff egykor escortként tevékeny-

* A hongkongi egyetem jogi tanszékének professzora. A cikk az MTA BTK Médiatudományi Kutatócsoport keretében zajló „Az európai médiajogi gondolkodás” című kutatási program eredményeként született meg. Eredeti, angol nyelvű címe és megjelenési helye: Searching for search engine liability in the autocomplete era. In András KOLTAY (ed.): *Comparative Perspectives on the Fundamental Freedom of Expression*. Budapest, Wolters Kluwer, 2015. A fordítást a szerző engedélyével közöljük.

¹ Az Egyesült Királyság, Ausztrália, Új-Zéland és Kanada bíróságainak álláspontját l. Susan CORBETT: Search Engines and the Automated Process: Is a Search Engine Provider „A Publisher” of Defamatory Material? 20 *New Zealand Business Law Review* (2014) 200.

² Más technológiai vállalatok is, köztük a Bing, a Yahoo! és a DuckDuckGo, kifejlesztettek olyan algoritmusokat, amelyek a keresőmezőbe beírt input alapján jelenítenek meg különböző keresési javaslatokat. Ezekre a technikákra *autosuggest*ként (gyorsszöveg) vagy *incremental search*ként (inkrementális keresés) szokás hivatkozni.

³ Seema GHATNEKAR: Injury by Algorithm: A Look into Google’s Liability for Defamatory Autocompleted Search Suggestions. 33 *Loyola of Los Angeles Entertainment Law Review* (2012–2013) 171, 178.

kedett, arról nem is beszélve, milyen gyötrelmes lehetett ugyanez Wulff számára.⁴ Bár a legtöbb jogrendszer vonakodik megállapítani a keresőmotorok becsületsértésért viselt felelősségét, a bírák, úgy tűnik, más álláspontot képviselnek az automatikus kiegészítés funkció felelőssége megállapításának tekintetében.⁵

2014-ben például a hongkongi elsőfokú bíróság kimondta, hogy egy felperes esetében, akinek a neve mellé gyakran társult a „*triad member*” (triád-tag) kifejezés az automatikus kiegészítés funkcióban, megalapozott a becsületsértés vádja, és elutasította a Google-nak a vád azonnali, indoklás nélküli elutasítására (*summary dismissal*) vonatkozó kérelmét a Dr. Yeung Sau Shing Albert v. Google Inc. ügyben is.⁶ Korábban, 2013-ban az RS v. Google ügyben a német Szövetségi Legfelső Bíróság megállapította a Google felelősségét egy felperes személyhez fűződő jogainak és jó hírének megsértéséért, mivel az automatikus kiegészítés funkció lekérdezéskor nevére a „csalás” és „szcientológia” kifejezésekkel párosította.⁷ Indokoltak-e ezek az ítéletek?

Legtöbben valószínűleg vonakodnánk azt állítani, hogy a Google felelős a becsületsértésért a keresőmotorja eredményei miatt. Végül is, majdnem mindannyian köszönettel tartozunk a keresőmotoroknak: életünk sokkal nehezebb lenne nélkülük. A keresőmotorok hatalmas segítséget jelentő közvetítők, amelyek lehetővé teszik az internethasználók számára, hogy a kiberteret elárasztó gigantikus mennyiségű adat között azonosítsák és megtalálják az információkat. A világháló több mint 60 billió oldalból áll,⁸ és 3 milliárdnál is több internethasználó van, akik közül mindenki potenciálisan hozzátehet az információmennyiséghez.⁹ Ebben az ijesztő méretű információtengerben a keresőmotorok felbecsülhetetlen szerepet játszanak a számunkra legjobb és leghasznosabb információ megtalálásában. Ennek ellenére azokban az esetekben, amikor a keresőmotorok nem pusztán potenciálisan becsületsértő eredményeket adnak ki keresésünkre, hanem becsületsértő gondolatokat sugalmaznak is, helyénvaló lehet más keretbe helyezni a jogi elemzést.

⁴ Bettina Wulff 2012-ben becsületsértési pert indított a Google ellen, mivel az a nevét az „escort” és a „prostituált” kifejezésekkel párosította. A per 2012-ben le is zárult. Autocomplete-Funktion: Bettina Wulff und Google einigen sich. *Spiegel Online*, 2015. január 16., <http://www.spiegel.de/netzwelt/web/bettina-wulff-und-google-einigen-sich-aussergerichtlich-a-1013217.html>

⁵ A japán és olasz bíróság a Google felelősségét állapította meg becsületsértési ügyekben az automatikus kiegészítés funkciójával kapcsolatban. Tim HONYAK: Google Loses Autocomplete Defamation Suit in Japan. *CNET*, 2013. április 16., <http://www.cnet.com/news/google-loses-autocomplete-defamation-suit-in-japan/>. Hasonló perekről Franciaországban l. Cour de cassation – Première chambre civile: Arrêt n° 832 du 12 Juillet 2012 (11-20.358); Olaszországban l. Tribunale Ordinario di Milano: 24 March 2011, (10847/2011), Aurelia TAMO – Damian GEORGE: Oblivion, Erasure and Forgetting in the Digital Age. 5 *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law* (2014) 71.

⁶ Dr. Yeung Sau Shing Albert v. Google Inc., HCA 1383/2012 (2014. augusztus 5.).

⁷ RS v. Google a szerző egyszerűsítése az ügyre való hivatkozás megkönnyítése céljából. Az ítélet hivatalos megnevezése BGH, 14.05.2013, VI ZR 269/12. Az angol változatot l. German Federal Court of Justice: Liability of Search Engine Operator for Autocomplete Suggestions that Infringe Rights of Privacy: „Autocomplete” Function. 8(10) *Journal of Intellectual Property Law & Practice* (2013) 797.

⁸ How Search Works, <http://www.google.com/insidesearch/howsearchworks/thestory/>

⁹ Internet Usage Statistics: The Internet Big Picture: World Internet Users and 2014 Population Stats, <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>

Az automatikus kiegészítés funkcióból származó felelősséget övező jogi vita jól szemlélteti a keresőmotorok félelmetes felfegyverző erejét. A hongkongi *Yeung v. Google* és a német *RS v. Google* ügyek jogi indokolását vizsgálva és azokat egymással összehasonlítva bemutatjuk, hogy a becsületsértési felelősség megállapításának ortodox megközelítési módja – ami vagy az angol *common law*-ban megszilárdult „kiadó” vagy „vértlen terjesztő” fogalmán, vagy a vonatkozó EU-s irányelvben szereplő „passzív tárhelyszolgáltató”, „továbbító csatorna” (*conduit*) és „gyorsítótár” (*caching*) fogalmain alapszik – távolról sem alkalmas a keresőmotorok és automatikus kiegészítés funkciójuk által okozott kihívások kezelésére.¹⁰ Míg az ortodox *common law* szigorúan akkor állapítja meg a felelősséget, ha egy személy részt vesz a közzétételben, és arra összpontosít, hogy az adott személy mennyire volt tudatában a cselekmény becsületsértő jellegének, és milyen mértékű ellenőrzést gyakorolt felette, az EU megközelítését a túlzottan is leegyszerűsítő, kétváltozós formula jellemzi, amely szerint a közvetítő lehet aktív vagy passzív szereplő. A keresőmotorok által felvetett jogi kihívás azonban abban a tényben gyökerezik, hogy azokat mesterséges intelligencia működteti.¹¹ Az automatikus kiegészítéseket általában egy olyan algoritmus generálja, amely ténylegesen több mint 200 jelet használ fel arra, hogy az interneten lévő információt extrapolálja, és ezt követően egy szó minden egyes változatából valószínű „előrejelzést” adjon.¹² A folyamat automatizált, bár a mérnökök gyakran frissítik és módosítják az algoritmustervet. A Google az egész folyamat során fenntartja az ellenőrzést a keresési eredmények generálása felett.¹³ Újra kell fókuszálni a jogi kérdésfeltevést, és meg kell vizsgálni, milyen esetleges szerepe van az algoritmustervezőknek a generált tartalomban vagy eredményben. Amellett érvelünk majd, hogy automatikus kiegészítés funkciójával a Google valóban különleges szerepet tölt be a becsületsértő tartalom létrehozásában. Bár a hongkongi bíróság a gyorsított eljárás iránti kérelem elbírálásakor nem adott semmilyen határozott választ a Google szerepét és felelősségét illetően, a német bíróság helyesen ismerte fel azt az újszerű jogi kihívást,

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információk társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) [2000] HL L178/1, 12–15. cikkek.

¹¹ A mesterséges intelligencia a számítógépek programozásának tanulmányozására és teljesítményére utal, amelyet intellektuális, mérnöki és operatív feladatok széles körének megoldására használnak, valamint a mentális képességek modellezésének pszichológiában használatos eszköze. Olyan számítógépes programok elkészítésével foglalkozik, amelyek humán intelligenciát igénylő feladatokat oldanak meg, így például játék, automatikus következtetés, gépi tanulás, természetes nyelv megértése, tervezés, beszédértés és tételbizonyítás. L. Artificial Intelligence. In John DAINITH – Edmund WRIGHT: *A Dictionary of Computing*. Oxford, Oxford University Press, 2008.

¹² Magazine Monitor: Who, What, Why: How Does Google's Autocomplete Censor Predictions? *BBC*, 2015. február 5., <http://www.bbc.com/news/blogs-magazine-monitor-31131920>.

¹³ Az USA Szövetségi Kereskedelmi Bizottságának (US Federal Trade Commission) vizsgálatáról készült jelentés tartalmazza azokat a módszereket, amelyek segítségével a Google manipulálni tudja a keresési eredményeket. Federal Trade Commission, Google Agrees to Change Its Business Practices to Resolve FTC Competition Concerns In the Markets for Devices Like Smart Phones, Games and Tablets, and in Online Search (2013. január 3.), <https://www.ftc.gov/news-events/press-releases/2013/01/google-agrees-change-its-business-practices-resolve-ftc>. A Google egyesült államokbeli gyakorlatával kapcsolatos jogvitákról I. Tansy WOAN: Searching for an Answer: Can Google Legally Manipulate Search Engine Results? 16 *University of Pennsylvania Journal of Business Law* (2013) 294.

amelyet a keresőmotor prediktív technológiája jelent, és a keresőmotorokat különleges közvetítő „processzornak” tekintette. Ahogy erre már korábban kitértünk, az automatikus kiegészítés funkció különleges módon reagál a keresésekre minden egyes billentyű leütését követően, anélkül, hogy a felhasználó teljesen begépelné a keresett szót vagy kifejezést. A fentiek szerinti „folyamatban lévő keresés”¹⁴ során a Google nem teljesen aktív, nem is teljesen passzív, hanem inkább interaktív. Így a Google felelősségének megállapítása az automatikus kiegészítés funkciója alapján egy értesítési-eltávolítási rendszerben indokolt, amennyiben megalapozott panasz merül fel becsületsértési ügyben.

1. A keresőmotor és az automatikus kiegészítés mint kiadó: Yeung v. Google

A Yeung v. Google ügyben a felperes azért perelte be a Google-t, mert keresőmotorjának automatikus kiegészítés és kapcsolódó keresések funkciója révén becsületsértő prediktív javaslatokat tett.¹⁵ Amikor a felhasználók angolul vagy kínaiul gépelték be a Google keresőjébe Yeung nevét (Albert Yeung Sau Shing), a Google automatikus kiegészítés funkciója azonnal és automatikusan generált egy keresési javaslatlistát a legördülő menüben, még mielőtt a keresés gombra kattintottak volna, ezek közül a javaslatok közül pedig néhány Yeung nevét konkrét triád bandákkal és súlyos bűncselekményekkel kapcsolta össze. Hasonlóképp, amikor a felhasználók begépték a nevét a Google keresési mezőbe, a kapcsolódó keresések listája alatt a triádokhoz kapcsolódó betűk vagy szavak generálódtak eredményként/találatként.¹⁶ A felperes Hongkongban jól ismert üzletember, egy, az üzleti élet számos területén, köztük a szórakoztató- és filmiparban jelen lévő vállalat alapítója, valamint jó néhány hongkongi hírességet is menedzsel. Érthető módon Yeung felhőborítónak találta a Google keresési eredményeket és javaslatokat, és ennek megfelelően becsületsértési pert indított a Google Inc. ellen, kérelmezve, hogy a Google számára tiltsák meg az állítólagosan becsületsértő anyagok publikálását és/vagy a nyilvánosságra hozatalban való közreműködést.¹⁷ Pontosabban azt követelte, hogy a Google távolítsa el vagy akadályozza meg a becsületsértő szavak, kifejezések megjelenését vagy ismételt megjelenését bármely jelenlegi vagy jövőbeni Google keresésben.¹⁸ Mivel a Google Inc. egy Egyesült Államokban bejegyzett vállalat, a felperesnek kérvényeznie kellett, hogy az idézést

¹⁴ Smith amellett érvel, hogy különbséget kell tenni a folyamatban lévő keresés és a befejezett keresés között. Míg az előbbihez a Google jelentősen hozzájárul, az utóbbira ez nem áll. Michael L. SMITH: Search Engine Liability for Autocomplete Defamation: Combating the Power of Suggestion. *University of Illinois Journal of Law, Technology and Policy* (2013) 313, 329.

¹⁵ Yeung v. Google, HCA 1383/2012, 5. bek.

¹⁶ Uo., 4.b) bek. 2013-ban a Google megszüntette a kapcsolódó keresések funkciót. Barry SCHWARTZ: Google Pulls Related Searches Filter Due To Lack Of Usage (2013), <http://searchengineland.com/google-pulls-related-searches-filter-due-to-lack-of-usage-156668>

¹⁷ Uo., 9. bek.

¹⁸ Uo., 6. bek.

joghatóságon kívül, az Egyesült Államokban kézbesítsék,¹⁹ ezért Yeungnak bizonyítania kellett, hogy alapos indokkal nyújtja be a keresetet.²⁰

Bár a hongkongi Legfelső Bíróság bírójá, Marlene Ng bíró csak gyorsított ítéletet (*summary judgment*) hozott, indoklása igen részletes volt (100 oldalnyi), és főként arra a kérdésre összpontosított, hogy vajon a Google Inc. az automatikus kiegészítés vagy kapcsolódó keresések funkcióiban megjelenő javaslatok vagy predikciók kiadójának (*publisher*) tekintendő-e.²¹ A védelem fő érve úgy szólt, hogy a Google Inc. nem kiadó, mivel a keresési folyamatban semmiféle humán input vagy tevékenység nem szükséges, a Google inkább csupán a kommunikáció passzív eszköze.²² Ng bírót azonban ez az érv nem győzte meg, és ezt követően azt az ítéletet hozta, hogy a Google Inc. megalapozottan tekinthető kiadónak.

1.1. A keresőmotorok felelőssége

A *common law* szerint becsületsértés esetén a nyilvánosságra hozatal akkor valósul meg, ha az alperes harmadik féllel közli a becsületsértő kijelentést, míg a becsületsértési felelősség a becsületsértő anyag nyilvánosságra hozatalában való részvétellel valósul meg.²³ A nyilvánosságra hozatal e szigorú szabálya értelmében egy személy akkor minősül felelősnek becsületsértő anyag közzétételében, „ha elmondható, hogy bármilyen módon szándékosan közreműködött a becsületsértő tartalommal bíró közlés harmadik fél számára történő továbbításában, függetlenül attól, hogy tudatában volt-e annak, hogy a kérdéses szöveg tartalmazza az inkriminált kifejezéseket”.²⁴ *Prima facie*, egy újság szerzője, szerkesztője, kiadója, nyomdája, forgalmazója vagy értékesítője felelős az újság tartalmáért.²⁵

Mindezzel együtt, a *common law* védeni engedi a vétlen terjesztést olyan személy esetében, aki egy becsületsértő anyagnak nem elsődleges vagy fő kiadója, hanem „a szokásos üzletmenet során alárendelt szerepet játszik az inkriminált cikk terjesztésének folyamatában”.²⁶ Főként könyvtárlajdonosok (*Vizetelly v. Mudie’s Select Library Ltd*)²⁷ és hírlapterjesztők (*Emmens v. Pottle*) tartoznak ebbe a védhető kategóriába.²⁸ Ahhoz, hogy az alperes erre hivatkozhasson, és az alperes másodlagos kiadónak vagy vétlen terjesztőnek minősüljön, az alperes-

¹⁹ A felsőbíróság 11. rendelete 1(1)(f) szabálya értelmében, uo., 11. bek.

²⁰ Uo., 35. bek.

²¹ A bíróság elé került egyéb kérdések között szerepelt az is, hogy van-e bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a becsületsértő kijelentést tényleges harmadik fél számára nyilvánosságra hozták. Ng bíró szerint a harmadik fél számára történő továbbítás megállapítható, függetlenül attól, hogy az a felperes közbenjárásával történt-e. Uo., 20., 41. és 48. bek.

²² Uo., 51. bek.

²³ Alastair MULLIS – Richard PARKES (ed.): *Gatley on Libel and Slander*. London, Sweet & Maxwell Thomson Reuters, 2013. 6.23. bek.

²⁴ *Yeung v. Google* (15. lj.) 57. bek., hivatkozással az *Oriental Press Group Ltd v. Fevaworks Solutions Ltd* ügyre, [2013] HKCFA 47, 19. bek.

²⁵ MULLIS–PARKES i. m. (23. lj.)

²⁶ *Yeung v. Google* (15. lj.) 59. bek.

²⁷ *Vizetelly v. Mudie’s Select Library Ltd.*, [1900] 2 QB 170.

²⁸ *Emmens v. Pottle*, (1886) 16 QBD 354.

nek bizonyítania kell, hogy (1) az általa terjesztett anyagban található becsületsértő tartalmat nem ismerte, arról nem volt tudomása; (2) az anyagban vagy az anyag hozzá való eljuttatásának vagy általa történő terjesztésének körülményeiben semmi nem utalt arra, ami alapján feltételezhető lett volna, hogy az becsületsértést tartalmaz, és (3) ennek az információnak a hiánya nem a saját hanyagságának vagy gondatlanságának tudható be.²⁹ A bizonyítás terhét az alperes viseli.³⁰ Összehasonlításképpen, elsődleges kiadónak minősül az a személy, aki ismeri vagy könnyen megismerheti a kérdéses cikk tartalmát, és reálisan ellenőrzést tud gyakorolni annak megjelentetése felett.³¹ A hongkongi bíróság ezt a két kritériumot „tudás kritériumnak” és „ellenőrzési kritériumnak” nevezi.³² Az előbbi arra a tényre utal, hogy egy kiadónak ismernie kell vagy feltételezhetően ismeri „a közléteendő tartalom lényegét”, bár előfordulhat, hogy nem ismeri fel annak a jogszabályok alapján becsületsértőnek minősülő jellegét.³³ Az utóbbi a kiadónak arra a valódi képességére és lehetőségére utal, amivel megakadályozhatja és ellenőrizheti a becsületsértő tartalom nyilvánosságra hozatalát.³⁴ Az elsődleges kiadót objektív felelősség terheli, védekezésre nincs lehetőség.

Az objektív kiadói felelősség *common law*-ban található eszközzel felfegyverkezve, a *Yeung v. Google* ügyben Ng bíró arra a megállapításra jutott, hogy a Google Inc. határozottan kiadónak minősül. A jogszabályokat az adott tényállásra alkalmazva Ng bíró számára nyilvánvaló volt, hogy a Google Inc. szokásos üzleti tevékenysége az információterjesztés, és ebben az esetben közreműködött az állítólagos becsületsértő kijelentés publikálásában és terjesztésében.³⁵ A vállalat automatizált rendszereket hoz létre és működtet, amelyek a vállalat szándéka szerinti módon generálnak anyagokat, ily módon teremtve platformot a nyilvános közlés terjesztésére, ösztönzésére, előmozdítására, vagy az abban való aktív részvételle. Amennyiben valóban a Google Inc. a kiadója az automatikus kiegészítés és kapcsolódó keresések funkcióban megjelenített találatoknak, a következő jogi kérdés az, hogy vajon elsődleges vagy másodlagos kiadónak minősül-e. Ez utóbbi kérdés napnál világosabban bizonyítja a *common law* korlátait korunk technológiai kihívásainak kezelésében.

1.2. „A” *common law*

A fent említett esetben Ng bíró a *common law* ortodox értelmezése alapján alkalmazta az objektív kiadói felelősségre vonatkozó szabályt egy közvetítő szolgáltató (*Internet service provider* – ISP) felelősségének megállapítására. Ezt a megközelítést először a hongkongi Legfelső Bíróság használta az *Oriental Press Group Ltd. v. Fevaworks Solutions Ltd.* ügyben.³⁶ A hongkongi Legfelső Bíróság kimondta, hogy egy online vitafórum üzemeltetője másodlagos kiadónak

²⁹ Az indoklást a Vízetelty-ítélet alapozta meg, amelyre hivatkozik a *Fevaworks* (24. lj.) 27. bek.

³⁰ *Fevaworks* (24. lj.).

³¹ Uo., 76. bek.

³² Uo.

³³ *Yeung v. Google* (15. lj.) 74. bek.

³⁴ Uo., 65., 76. bek.

³⁵ Uo., 103. bek.

³⁶ *Fevaworks* (24. lj.).

minősül, és jogi felelősséget visel a harmadik felek által posztolt becsületsértő megjegyzésekért, a felelősséget az első pillanattól viseli, de ugyanaz a jogorvoslati lehetőség illeti meg, mint a véltelen terjesztőt.³⁷ Az ítélet konkrét hatása az, hogy jelenleg az online vitafórumok üzemeltetői kötelesek ésszerű időn belül eltávolítani bármely állítólagosan becsületsértő megjegyzést, miután a panaszos értesítette őket.³⁸ Az ítéletre mint a közzététel ortodox *common law*-ban rögzített elveinek tökéletes alkalmazására szokás hivatkozni.³⁹ Mégis, meg kell jegyeznünk, hogy Hongkong álláspontja eltér a keresőmotorok és az internetes közvetítői felelősség kérdésében mérvadónak számító angliai ítéletben kifejezett állásponttól.

Az említett és a jelen vita szempontjából közvetlenül releváns angliai ügy a Metropolitan Schools Ltd. v. Designtechnica Corp., amelyben az angol felsőbbbíróság 2009-ben hirdetett ítéletet.⁴⁰ A felperes, a Metropolitan Schools Ltd. számítógépes játékok fejlesztésével és tervezésével kapcsolatos, felnőtteknek szóló, távoktatásban zajló tanfolyamokat szervezett. Az elsőrendű alperes, a Designtechnica Corp., webfórumokat hoztolt, amelyek olyan témákat is tartalmaztak, amelyek a felperes szerint megsértették jó hírnevét, csalárd gyakorlattal vádolva őt. A Google UK Ltd. szintén alperes volt az ügyben, mivel keresőmotorjában megjelenítette vagy elősegítette a megjelenését egy információtöredéknek, amely a Metropolitan Schools nevet összekapcsolta a „scam”, azaz „átverés” szóval.⁴¹ A felperes követelte a becsületsértő kijelentések webfórumról és a Google keresőmotorból történő eltávolítását. Az angol felsőbbbíróság számára az alapvető kérdés az volt, hogy a *common law* alapján a Google mint keresőmotor felelőssége megállapítható-e a nyilvánosságra hozatal tekintetében.

David Eady bíró ítéletében kimondta, hogy a Google egyáltalán nem tekinthető kiadóknak. Eady bíró nem az ortodox *common law* szerinti elemzés szokásos kérdését tette fel először, nevezetesen, hogy a Google közreműködött-e a nyilvánosságra hozatalban, hanem azt a kiindulópontot választotta, amely szerint először meg kell vizsgálni a „tudati elemet”, vagyis hogy az alperes mennyire volt tudatában, vagy legalábbis mennyire tulajdonítható neki általános felelősség.⁴² A bíró számára egyértelmű volt, hogy a Google semmiféle szellemi képességgel vagy kellő tudással nem rendelkezik, mert amikor egy számítógépes program alapján automatikus keresés történik, nincs sem humán input, sem emberi beavatkozás.⁴³ A bíró kifejtette, hogy a találatokat a webet átfésülő, a Google által tervezett robotok generálják, amelyek ezt követően a bevitt keresési szöveggel összekapcsolható szövegegyezéseket adnak ki.⁴⁴ Továbbá, a kérdéses esetben a Google reálisan nem tudta volna megakadályozni a felhasználó keresésére találatként megjelenő becsületsértő szövegtöredék megjelenését.⁴⁵

³⁷ Uo., 12., 103. bek.

³⁸ Azt állítottam, hogy bár a Fevaworks-ügy jogi kimenetele indokolt, maga az indoklás távolról sem kielégítő. Anne S. Y. CHEUNG: Liability of Internet Host Providers in Defamation Actions: From Gatekeepers to Identifiers. In András KOLTAY (ed.): *Media Freedom and Regulation in the New Media World*. Budapest, Wolters Kluwer, 2014.

³⁹ MULLIS-PARKES i. m. (23. lj.) 6.29. bekezdés.

⁴⁰ Metropolitan Schools Ltd v. Designtechnica Corp., [2009] EWHC 1765.

⁴¹ Uo., 18. bek.

⁴² Uo., 49. bek.

⁴³ Uo., 50. bek.

⁴⁴ Uo., 53. bek.

⁴⁵ Uo., 51. bek.

Eady bírónak a Metropolitan Schools Ltd. ügyben elfoglalt álláspontja összhangban volt azzal a korábbi ítéletével, amelyet a *Bunt v. Tilley*⁴⁶ ügyben hozott, és amelyben a közvetítő szolgáltatókat online vitafórumok esetében nem tekintette a becsületsértő kijelentések kiadójának. Bár Eady bíró ítéletét akár kritikával is lehet illetni, amiért indokolatlanul eltért a nyilvánosságra hozatal és a becsületsértés tekintetében az ortodox *common law* elvektől,⁴⁷ a *common law* általa adott értelmezése az internet korának technológiai realitásaira adott válasznak tekinthető. Tulajdonképpen megvizsgálta a *common law* precedensei mögött meghúzódó indoklásokat, és a jogszabályokat korunk kihívásainak és a többi európai országban végbement jogszabály-alkotási fejlemények tükrében továbbfejlesztette. Először az 1885-ös *Emmens v. Pottle* ügyre hivatkozott, amely létrehozta a hírlapterjesztők mint vétlen terjesztők védhetőségét.⁴⁸ Eady bíró megvizsgálta a kiadó és a terjesztő közötti különbségtétel háttérben lévő indoklást. Ezt követően megjegyezte, hogy az analógiák nem mindig segítenek, különösen, ha a jogszabályokat új, ismeretlen fogalmakra kell alkalmazni.⁴⁹ Számára egyértelmű volt, hogy mivel egy keresőmotor nem szerzője egy becsületsértő kijelentésnek, és így aligha hasonlítható egy nyomdavidő vagy újságtulajdonoshoz, nem tekinthető elsődleges kiadónak.⁵⁰ Ugyanígy, nem is könyvtár. Eady bíró véleménye szerint legjobb esetben is mindössze egy hagyományos könyvtárkatalógus összehasonlításához hasonlítható, ahol szükség van tudatos erőfeszítésre.⁵¹ Ezen analógiák közül azonban egyik sem alkalmazható teljes mértékben a modern keresőmotorokra. Ezért Eady bíró arra a következtetésre jutott, hogy a keresőmotor nem illeszthető bele pontosan a terjesztő kategóriájába. Bizonyos mértékben még a terjesztőnél is vétlenebb, ami a becsületsértő kijelentés továbbadását illeti. 2009-ben megközelítőleg 39 milliárd weboldal és 1,59 milliárd internethasználó volt.⁵² Ebben az időszakban a Google összeállította a weboldalak indexét, majd a Googlebot automatizált és előreprogramozott algoritmikus keresőfolyamatai ebből az indexből kigyűjtötték az információkat, és megfelelően kapcsolódó weboldalakat keresett, amelyek segítségével megjelenítette a keresőbe beírt kifejezéseket tartalmazó vagy a kifejezések szempontjából releváns találatokat.⁵³ Eady bíró a keresőmotorokat az általuk nyújtott keresőszolgáltatás alapján szívesebben jellemezte „facilitátorként”.⁵⁴

Másodszor, Eady bíró áttanulmányozta a különböző tagállami bíróságok álláspontjait azokkal az ítéletekkel kapcsolatban, amelyek a Google mint keresőmotor becsületsértésben játszott szerepével foglalkoztak a 2000/31/EK EU-s irányelv (ismertebb nevén az Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) alapján.⁵⁵ Úgy találta, hogy az általa megvizsgált országok közül

⁴⁶ *Bunt v. Tilley*, [2006] EWHC 407.

⁴⁷ *MULLIS–PARKES* i. m. (23. lj.) 6.27. bek.

⁴⁸ *Emmens v. Pottle* (28. lj.), tárgyalja a *Metropolitan* (40. lj.) 49. bek.

⁴⁹ *Metropolitan* (40. lj.) 52. bek.

⁵⁰ Uo.

⁵¹ Uo.

⁵² Uo., 7. bek.

⁵³ A keresőmotor-technológia részletesebb leírását a Google *pagerank*, *autocomplete* és kereső funkciójával összefüggésben l. *Ghatnekar* i. m. (3. lj.)

⁵⁴ *Metropolitan* (40. lj.) 51. lj.

⁵⁵ Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv, [2000] HL L178/1. Az irányelvet 2002-ben ültették át az angol jogba az *Electronic Commerce (the EC Directive) Regulations 2002* útján.

egyik sem (pl. Franciaország, Spanyolország, Hollandia, Portugália és Svájc) állapította meg a Google felelősségét becsületsértési ügyekben a keresőmotorja által kidobott találatok miatt,⁵⁶ néhány tagállamban pedig (Portugália, Magyarország, Románia) a bíróság úgy határozott, hogy a Google csak „hoszt” (tárhelyszolgáltató).⁵⁷ Végül Eady bíró nem állapította meg a Google felelősségét, és nem tekintette kiadónak sem a kérdéses becsületsértő kijelentésre vonatkozó értesítés előtt, sem pedig azt követően.⁵⁸ A Google-t nem tették felelőssé a keresési eredmények megjelenítéséért, mivel a megjelenítésben nem volt tudatos a közreműködése, és a vállalat nem gyakorolt ellenőrzést az adott eredmények, találatok felett. Utólag könnyű okosnak lenni (ezt a következő részben bővebben kifejthjük), így ma már tudjuk, hogy a Google sokkal nagyobb mértékben gyakorol ellenőrzést az eredmények felett, mint ahogyan azt Eady bíró gondolta. Ha a Google keresőmotorjának ezt az újabban felfedezett technikai képességét is figyelembe vették volna, egészen más jogi indoklás és jogi következtetés születhetett volna. Legáltalábbis, a Google-t valószínűleg nem egy teljesen passzív kommunikációs eszköznek tekintették volna.

Mindazonáltal Eady bíró gyakorlatias megközelítése egy internetes közvetítő szerepvállalásának és a megjelentetéssel való kapcsolatának elemzése során elismerésre méltó. A fellebbviteli bíróság a 2012-es *Tamiz v. Google* ügyben támogatta ezt az álláspontot, amelynek lényege, hogy bármely vita esetén elsősorban azt kell megvizsgálni, hogy az ilyen közvetítő szereplők milyen ismerettel rendelkeznek a megjelentetéssel és becsületsértéssel kapcsolatban.⁵⁹ Anglia 2013-as jogi reformját követően az angol bíróságoknak már nem kell aggódniuk amiatt, hogy hogyan alkalmazzák a *common law* talányos rendelkezéseit az internetes közvetítők közéletben játszott szerepe nyugtalanító problémájának megoldásakor.⁶⁰ Sajnálatos módon a hongkongi és más *common law* joghatóságok bíróságai, amelyek semmilyen jogszabályi iránymutatást nem kaptak ezen a téren, továbbra is küzdenek e megoldatlan jogi problémával.

A hongkongi Legfelső Bíróság az objektív kiadói felelősséggel kapcsolatos ortodox *common law* álláspontot képviselte, ezzel szakított a *Fevaworks*-ügyben megnyilvánuló angol megközelítéssel. Ebből az következik, hogy Ng bírót, a hongkongi Legfelső Bíróság bíróját a *Yeung v. Google* ügyben egy helyi precedens vezette. Fontos megjegyezni, hogy a hongkongi joghatóság mellett Ng bíró jelentős mértékben támaszkodott az ausztrál *Trkulja v. Google Inc. (No. 5)* ügyre is,⁶¹ amelyben David Beach bíró, Victoria állam Legfelső Bíróságának bírója annak a véleményének adott hangot, hogy elegendő mennyiségű bizonyíték áll rendelkezésre ahhoz, hogy egy ésszerűen gondolkodó esküdtszék, megfelelő iránymutatás mellett, a felperes javára dönt-

⁵⁶ Metropolitan (40. lj.) 98., 106., 107., 109. bek.

⁵⁷ Uo., 100–104. bek.

⁵⁸ Uo., 123. bek.

⁵⁹ *Tamiz v. Google*, [2013] EWCA Civ 68 CA. Pert indítottak a Google Inc. ellen, mivel az üzemetelti azt a blogoldalt, amelyen sokan névtelen, becsületsértő kommenteket posztolnak. A Fellebbviteli Bíróság úgy határozott, hogy a Google Inc. pusztán elősegítette a blogbejegyzések megjelenítését, amit nem lehet úgy értelmezni, mintha a Google lenne ezek kiadója. Eady bíró álláspontjától eltérően a másodfokú bíróság úgy vélte, hogy más lenne a Google helyzete abban az esetben, ha a felperes értesítette volna panaszáról: ettől kezdve ugyanis a Google kiadónak minősült volna.

⁶⁰ A 2013-as brit rágalmazásról szóló törvény 5. szakasza, l. MULLIS–PARKES i. m. (23. lj.) 6.39 és 6.40. bek.

⁶¹ *Trkulja v. Google Inc. (No. 5)*, [2012] VSC 533, l. a *Yeung v. Google* ügyben (15. lj.) 97–102. bek.

sön, és megállapítsa a keresési eredmények alapján a Google becsületsértésben viselt felelősségét az ortodox *common law* elvek alapján. A Trkulja-ügyben a felperes egy zenei reklám- és marketingszakember volt, aki beperelte a Google Inc.-et, mivel a keresőmotor olyan képeket és egy olyan újságcikket hozott fel találatként vele kapcsolatban, amely a melbourni alvilágról és a felperes abban betöltött szerepéről szólt, és azt állította, hogy riválisai bérgyilkossal akarták megöletni. Az esküdtszék határozata szerint a Google Inc. a becsületsértő anyag kiadója, de a felperes által beküldött értesítést megelőző időszak tekintetében megilleti a véetlen terjesztőként való védekezés joga. A vállalat vitatta ezt a határozatot, azt állítva, hogy a tárgyalást vezető bíró hibásan értelmezi a közzétételről szóló törvényt, és nem adott megfelelő iránymutatást az esküdteknek.⁶²

Beach bíró nem fogadta el a Google Inc. érvelését, és kijelentette, hogy a Metropolitan Schools Ltd. és a Tamiz v. Google Inc. ügyek nem az ausztrál *common law*-t képviselik.⁶³ Úgy ítélte meg, hogy megállapítható a Google Inc. mint kiadó felelőssége, mivel egy internetes keresőmotort üzemeltet, amely rendeltetésének megfelelően egy automatizált rendszer, és képes arra, hogy bizonyos weboldalakat blokkoljon.⁶⁴ E bíró szerint egy keresőmotor olyan, mint egy hírlapterjesztő vagy egy könyvtár, amelynek ugyan lehet hogy nem az a konkrét célja, hogy megjelentessen valamit, de megvan a becsületsértésre vonatkozó jogszabályok alkalmazásában releváns szándéka.⁶⁵

Meggyőző volt ez az indoklás a hongkongi bíróság bírāja, Ng számára, és nem ismerhette az ausztrál New South Wales-i Legfelső Bíróság által a Bleyer v. Google Inc.⁶⁶ ügyben később hozott ítéletet. A Bleyer-ügyben a felperes azért perelte be a Google Inc.-et, mert a keresőmotorja által megjelenített találatok között volt hét becsületsértő is, amelyeket a Google három ember számára tett elérhetővé. A Google Inc. kérte, hogy perrel való visszaélés miatt tartósan függesszék fel vagy azonnali hatállyal szüntessék meg az eljárást.⁶⁷ Amellett, hogy az eljárás költségei nem álltak arányban a per tárgyának súlyával, Lucy McCallum bírónak meg kellett határoznia a keresőmotorok esetében becsületsértési ügyekben alkalmazandó jogszabályt. Áttanulmányozva az angol joghatóság alatt hozott Metropolitan Schools Ltd. és Tamiz v. Google ítéleteket, valamint az ausztrál Trkulja-ügyet, McCallum bíró úgy döntött, hogy az előbbieik alapján jár el, és az előtte fekvő ügyet a Trkulja-ügytől különbözőnek tekinti.⁶⁸ Azt az ítéletet hozta, hogy mivel az algoritmus létrehozásától eltekintve a Google keresőmotorjának alkalmazásakor nem történik emberi beavatkozás, a Google nem tekinthető felelősnek azon találatok megjelenítéséért, amelyek a panasz bejelentés előtt kerültek nyilvánosságra.⁶⁹ Akárcsak Eady bíró, ő is az Emmens v. Pottle mérőföldkőnek számító ügyben született ítéletre támaszkodott (ami az első komoly ügy volt a hírlapterjesztők becsületsértési ügyekben játszott szerepével kapcsolatban), és megerősítette, hogy „egy személy felelősségének megállapításához a *releváns*

⁶² Trkulja (61. lj.) 15. bek.

⁶³ Uo., 29. bek.

⁶⁴ Uo., 27. bek.

⁶⁵ Uo., 18–19. bek.

⁶⁶ Bleyer v. Google Inc., [2014] NSWSC 897.

⁶⁷ Uo., 2. bek.

⁶⁸ Uo., 66, 72, 76. bek.

⁶⁹ Uo., 71, 78. bek.

szavak megjelenítésének folyamatában való tudatos közreműködésre van szükség. Nem elegendő, ha egy személy ebben a folyamatban mindössze passzív, instrumentális szerepet játszik.⁷⁰ A bíró továbbá fenntartásainak adott hangot azzal kapcsolatban, hogy a Google Inc.-et másodlagos kiadónak lehetne tekinteni, amely egy terjesztőhöz hasonló módon segíti elő a nyilvánosságra kerülést.⁷¹ McCallum bíró véleménye szerint egy internetes közvetítő semmi más nem tesz, mint a passzív kommunikációs eszköz szerepét tölti be, és nem lenne szabad kiadóként tekinteni rá.⁷² A Trkulja-ügyben hozott ítéletet azon az alapon különböztette meg saját, a Bleyer-ügyben hozott ítéletétől, hogy az előbbi az Urbanchich v. Drummoyne Municipal Council ügyön alapszik,⁷³ amelyben a városi közlekedési hatóság felelőssége merült fel amiatt, hogy a buszmegállóba kihelyezett, becsületsértő plakátokat még akkor sem távolította el, amikor értesítették a felperes panaszáról. Ennek eredményeképpen McCallum bíró megállapította, hogy a Google Inc. egyértelműen nem felelős kiadóként, és úgy rendelkezett, hogy az eljárást függeszék fel.⁷⁴

Függetlenül attól, hogy Eady vagy McCallum bíró elemzésével és következtetéseivel értünk egyet, mindketten a józan ész és a tisztesség alapján jártak el, amikor arra keresték a választ, hogy mi a szerepe egy internetes közvetítőnek és automatizált keresőmotorjának a nyilvános közzététel és becsületsértés kontextusában. Egy kritikus szavaival élve, „nem minden terjesztési cselekmény vezethet vagy vezet törvényszerűen becsületsértő anyag közzétételéért viselt felelősséghez”.⁷⁵ Az internet korában körültekintően kell értelmezni a nyilvánosságra hozatal/közzététel (publikáció) alapvető fontosságú fogalmát.

1.3. Az automatikus kiegészítés és a kapcsolódó keresések

Visszatérve a Yeung v. Google elemzéséhez, az összes eddig tárgyalt eset a keresőmotor felelőségéről szól, de nem érintette közvetlenül a Google automatikus kiegészítés (*autocomplete*) és kapcsolódó keresések (*related searches*) funkcióit. Érdekes és fontos, hogy amikor Ng bíró konkrétan ezekre a funkciókra szűkítette le vizsgálódásait, a következőképpen fogalmazta meg a kérdést: „azt kell eldönteni, hogy vajon ezek a keresőmotorok mindössze információt nyújtó, semleges eszközök, avagy működésük túllép az információk egyszerű nyilvánossá tételén.”⁷⁶ Véleménye szerint „a még lényegesebb kérdés” így hangzik: „a vétkes károkozás általános elvei alapján, egy személy vagy entitás törvényileg felelős-e a birtokában lévő eszköz által végrehajtott cselekményekért, illetve amennyiben igen, hol húzódnak az ilyen típusú felelősség határai.”⁷⁷

⁷⁰ Uo., 67. bek.

⁷¹ Uo., 78. bek.

⁷² Uo., 68. bek.

⁷³ New South Wales Legfelső Bírósága, 1988. december 22., tárgyalva a Bleyer-ügyben, uo., 75. bek.

⁷⁴ Uo., 95. bek.

⁷⁵ David ROLPH: Australia: A Landmark Judgment (2014. augusztus 28.), <https://inform.wordpress.com/2014/08/28/australia-a-landmark-judgment-david-rolph/>

⁷⁶ Yeung v. Google (15. lj.) 115. bek.

⁷⁷ Uo., 120. bek.

Ítéletének ebben a részében a hangsúly áttevődik a Google Inc. nyilvánosságra hozatalban való egyszerű közreműködéséről a weboldalán megjelenő javaslatok vagy predikciók megjelenítésében játszott eszközszerepére.

A védőügyvéd azzal érvelt, hogy a Google automatikus kiegészítés funkcióját semleges eszköznek kell tekinteni, mivel a Google Inc. létrehozott egy algoritmust, amelyhez nincs szükség emberi beavatkozásra, így az pusztán passzív facilitátor.⁷⁸ Elmagyarázta, hogy a predikciókat vagy javaslatokat a felhasználók korábbi kereséseinek halmazából állítják elő úgy,⁷⁹ hogy az automatikus kiegészítés funkció a leginkább releváns vagy leggyakrabban keresett találatokat adja ki. A Google Inc. nem ellenőrizheti és manuálisan nem avatkozhat közbe a hatalmas mennyiségű weboldal átfésülésének folyamatába, a felhasználók által bevitt keresendő kifejezéseket nem ellenőrizheti, és nem ismeri a predikciókat vagy a keresési eredményeket a keresések időpontjában.⁸⁰ Emellett azzal is érvelt, hogy a kérdéses ügyben generált predikciók vagy javaslatok nem tükrözték a keresési eredmények végleges tartalmát, amelyek megerősíthetik vagy cáfolhatják a felperes triádkapcsolatait.⁸¹

Ng bíró azonban a Google automatikus kiegészítés funkcióját nem passzív tényezőnek látta, hanem úgy vélte, hogy az „újabb kombinációkat” hoz létre, és „aggregálja” a webes tartalmakban talált adatokat, „újraalkotja” az aggregált adatokat más felhasználók által korábban bevitt kifejezések alapján, és aztán ezeket javaslatokká és predikciókká „alakítja át”.⁸² Komolyan kétségbe vonta azt az állítást, miszerint a Google automatikus kiegészítés funkciója egy semleges eszköz, tekintve, hogy algoritmusai „szintetizálják és újraalkotják a korábbi felhasználók által bevitt keresési adatokat és az internethasználók által feltöltött tartalmakat, mielőtt megjelenítik azokat”. Továbbá, a bírónő kiemelt a Google Inc. gyakorlatából jó néhány példát: egy év alatt 516, a kereséseket javító intézkedést hozott, anyagokat cenzúrázott, a találatokat manuálisan szerkesztette a felhasználói élmény javításáért, oldalakat távolított el az indexből biztonsági okok miatt, a keresési eredményekbe jogi indokok (pl. gyermekek szexuális kizsákmányolásával kapcsolatos tartalmak eltávolítása vagy szerzői jog megsértésének esetei) alapján beavatkozott és levélszemetet (*spam*) törölt.⁸³

Ennél a pontnál azt is gondolhattuk volna, hogy Ng bíró annak az ellenőrzésnek a mértékére utal, amelyet a Google Inc. gyakorolt vagy gyakorolhatott volna az adott ügyben. Közvetlenül a Google Inc. aktív szerepének felvázolását követően azonban Ng bíró elemzése más irányba fordult, és áttért arra a kérdésre, hogy vajon minek volt tudatában a cég. Ez a kérdés képezi a másik központi elemét a becsületsértéssel kapcsolatos, az alperes elsődleges vagy másodlagos kiadói mivoltáról folyó vitáknak. A védelem képviselőjének érvelését cáfolandó, miszerint az automatizált működés miatt nem lehet kijelenteni, hogy a Google Inc. tudatában volt a saját maga tervezte eszköz által generált predikcióknak vagy keresési eredményeknek, Ng bíró hangsúlyozta, hogy

⁷⁸ Uo., 111. bek.

⁷⁹ Uo., 113. bek.

⁸⁰ Uo., 109., 113. bek.

⁸¹ Uo., 112. bek.

⁸² Uo., 116. bek.

⁸³ Uo., 116., 118. bek.

„a kiadó objektív felelősségére vonatkozó szabály alapján a szükséges tudati elem nem a becsületsértő tartalom ismerete vagy a becsületsértés szándéka, hanem sokkal inkább az, hogy az alperes aktívan elősegítette vagy szándékosan közreműködött-e a becsületsértő tartalom harmadik fél számára történő hozzáférhetővé tételében, függetlenül attól, hogy volt-e tudomása a kérdéses anyag becsületsértő jellegéről.”⁸⁴

A Google Inc. által gyakorolt ellenőrzés és a szükséges tudati elem megléte alapján ebben az ügyben az egyetlen logikus következtetés az volt, hogy ez egy „nyilvánvalóan jól megalapozott kereset” a Google vállalattal szemben, a Google Inc. pedig nem tekinthető egyszerű facilitátornak.⁸⁵ Ng bíró azonban nem végzett további elemzést annak megállapítására, hogy a vállalatot elsődleges vagy másodlagos kiadónak kell-e tekinteni.

Noha Ng bíró szempontjából tökéletesen indokolt volt a jogi vita elnapolása, mivel az ő feladata egyszerűen annyiból állt, hogy megállapítsa, indokolt-e a kereset benyújtása, valószínű, hogy egy további vita arról, hogy megállapítható-e a Google felelőssége az automatikus kiegészítés funkció által megjelenített találatokért azon az alapon, hogy a Google Inc. elsődleges vagy másodlagos kiadó, már szétfeszítené a *common law* határait. Egyrészt, az automatikus kiegészítés pontosan a Google Inc. mérnökeinek és algoritmustervezőinek szándéka szerint továbbítja az információt, a becsületsértő kijelentéseket is beleértve (illetve azok jelenlététől függetlenül). Ellenben nem meggyőző az az érv, miszerint a vállalat nem tudatosan működik közre a nyilvánosságra hozatalban, és nem tudja ellenőrizni a keresési eredményeket. Lehet amellet érvelni, hogy a Google Inc. és automatikus kiegészítés funkciója inkább elsődleges (semmint másodlagos) kiadónak tekinthető, így nem illeti meg a vétlen terjesztőt megillető védekezési jog. Egy ilyen határozatnak azonban túl drasztikus jogi következményei lennének, mivel ez azt jelentené, hogy a Google Inc.-nek meg kellene szüntetnie ezt a funkcióját a becsületsértési perek elkerülése végett.

Másfelől viszont, ha a Google Inc. másodlagos kiadónak számít, az azt jelenti, hogy a vállalat csak alárendelt szerepet játszik a becsületsértő kijelentések terjesztésében, és nem tudja vagy nem tudhatja, még ésszerű gondossággal eljárva sem, hogy egy adott tartalom nyilvánosságra hozatalával becsületsértést követ el, és valójában nem tud ellenőrzést gyakorolni az ilyen megjelenítés felett. A *Yeung v. Google* ügyben Ng bíró, aki azonosította a szükséges tudati elem meglétét és a Google Inc. által az automatikus kiegészítés funkció felett gyakorolt ellenőrzés mértékét, egyértelműen némi együttérzéssel fordult a vállalat felé, burkoltan célozva arra, hogy a védelem segítségül hívhatná a vétlen terjesztés érvét, amikor a védőügyvéd felvetette a véleménynyilvánítás szabadságával kapcsolatos aggályait és az annak gyakorlására tett dermesztő hatást.⁸⁶ Ha a Google Inc. vétlen terjesztő, akkor csak a részére megküldött értesítést követően tartható felelősnek a becsületsértő kijelentésért. Egy ilyen következtetés valóban felmenti a Google Inc.-et az elsődleges kiadó széles körű felelőssége alól, de a vállalat valódi közreműködésével éppen ellentétes irányba mutat. Ng bíró határozatának ebben az esetben megvan az a kockázata, hogy eredményvezérelt jogi döntésként tekintenek majd rá.

⁸⁴ Uo., 119. bek.

⁸⁵ Uo., 121. bek.

⁸⁶ Uo., 140. bek.

Az automatikus kiegészítés esetében be kell vallani, hogy a Google Inc. közreműködése nem elég sokrétű ahhoz, hogy ez alapján egy szerzőhöz vagy szerkesztőhöz lehessen hasonlítani a szerepét. Mégis egyértelmű, hogy aktívabb szerepet játszik, mint egy másodlagos kiadó, aki egyszerűen csak egy könyvtárhoz vagy postahivatalhoz hasonló módon segíti elő a terjesztést. Ha nem ismerik el a keresőmotor és automatikus kiegészítés funkciójának különleges szerepét a becsületsértési ügyekben történő ítélethozatalkor, az ortodox *common law* jogi elemzése továbbra is ingatagnak tekinthető.

2. Az automatikus kiegészítés mint egyedi „processzor”: RS v. Google

Ezzel ellentétben a német Szövetségi Legfelső Bíróság elismerte a Google automatikus kiegészítés funkciójának különleges szerepét a szabálysértésben, és az RS v. Google ügyben egy más típusú jogi elemzést adott. A jogvitában érintett személy egy üzletember volt, aki azért perelte be a Google Inc.-t Németországban, mert amikor a (teljes) nevét begépelte a keresőmezőbe, az automatikus kiegészítés funkció feldobta a „szcientológia” és a „csalás” (*Betrug*) szavakat.⁸⁷ A felperes egy táplálékkiegészítőket és kozmetikumokat értékesítő, hálózatos marketingrendszerben működő internetes részvénytársaság alapítója és elnöke. A bíróságtól olyan tiltó határozat meghozatalát kérte, amely megtiltja a Google-nak, hogy ezen kifejezések kombinációját javasolja, mivel az a felperes személyhez fűződő jogainak megsértése (*Persönlichkeitsrecht*),⁸⁸ és aláása vállalatának jó hírét. Első lépésként megszületett egy előzetes határozat, de a Google Inc. nem volt hajlandó arra, hogy végleges nyilatkozatot tegyen. Bár a kölni regionális másodfokú bíróság a Google javára döntött, és kijelentette, hogy a fent említett automatikus kiegészítés funkció által tett javaslatokhoz semmilyen konceptuális vagy átfogó jelentés nem társítható, a német Szövetségi Legfelső Bíróság másképp vélekedett.⁸⁹

A jogsértés megszüntetésére irányuló jogorvoslatot megvizsgálta a Szövetségi Legfelső Bíróság a német alaptörvény⁹⁰ 1. és 2. cikke alapján, a polgári törvénykönyv⁹¹ 823(1) és 1004.

⁸⁷ RS v. Google (7. lj.).

⁸⁸ Bár az ítélet angol fordításában a „*rights of privacy*”, azaz a magánélet védelméhez való jog szerepel, a német változat a „*Persönlichkeitsrecht*” kifejezést tartalmazza, amely közelebb áll a „*personality rights*”, azaz a személyhez fűződő jogok kifejezéséhez.

⁸⁹ German Federal Court of Justice (87. lj.) 4. bek.

⁹⁰ Németország Alaptörvénye: http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gg

⁹¹ Németország polgári törvénykönyve: http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb

A Polgári törvénykönyv 823. cikke szól a vétkességen alapuló kártérítési felelősségről. Kimondja, hogy:

„(1) Az a személy, aki szándékosan vagy gondatlanságból, jogellenesen kárt tesz egy másik személy életében, testi egészségében, egészségében, szabadságában, tulajdonában vagy egyéb jogában, kártérítési felelősséggel tartozik a sérített személynek a károkozási cselekményből eredő kár megtérítése céljából.

(2) Ugyanez a kötelezettség terheli azt a személyt is, aki egy másik személy védelmét szolgáló jogszabályt megsért. Ha a jogszabály értelmében a jogszabály megsértése vétkesség nélkül is lehetséges, csak a vétkesség esetén történő jogsértés jár együtt kártérítési felelősséggel.”

cikkével, valamint a német Telemedia-törvény 7(1) cikkével összefüggésben.⁹² A Szövetségi Legfelső Bíróság elemzése öt lépésből áll, amelyek a következők vizsgálatára terjednek ki: (1) személyhez fűződő jog megsértése; (2) ok-okozati összefüggés az említett jogsértés és a felperes joga között; (3) a jogsértő tevékenység jogellenes jellege; (4) a Google Inc. felelősségének mértéke; (5) a jogsértés megszüntetésére irányuló jogorvoslat természetete.

2.1. Személyhez fűződő jog megsértése

Első lépésként a Szövetségi Legfelső Bíróságnak meg kellett állapítania, megsértettek-e személyhez fűződő jogot. A német alaptörvény 1(1) cikke a személyek emberi méltóságát, míg a 2(1) cikk a személyiség szabad kibontakoztatására vonatkozó jogot védi. A személyhez fűződő jogok hatálya sokrétű, beletartozik a hamis kijelentésekkel és bármely személy nyilvánosság előtti, torzított ábrázolásával szembeni védelem is.⁹³ Az RS v. Google ügyben a felperes azt állította, hogy soha semmi köze nem volt a szcientológiához, és soha nem vádolták vagy folytattak ellene vizsgálatot semmilyen csalárd tevékenység miatt. A kölni bíróság a „szcientológia” és „csalás” kifejezéseket úgy tekintette, mint amelyek nem hordoznak semmilyen jelentést, ezzel szemben a Szövetségi Legfelső Bíróság azt az álláspontot képviselte, hogy ezeknek a kifejezéseknek egy valóságos személy nevével történő összekapcsolása jelentéssel bíró asszociációkat és negatív konnotációkat alapozhat meg.⁹⁴ Az átlagolvasó, látva ezeknek a kifejezéseknek az együttes megjelenését, valószínűleg összekapcsolja a felperest a szektával és a másokat kihasználó, erkölcsileg elítélendő cselekménnyel.⁹⁵ A Szövetségi Legfelső Bíróság azt a határozatot hozta, hogy teljesen természetes, ha az internethasználók az automatikus kiegészítés funkció által megjelenített becsmérlő kifejezések láttán arra a következtetésre jutnak, hogy objektív kapcsolat van a felperes és az említett becsmérlő kifejezések között.⁹⁶ Ennek eredményeképpen a Szövetségi Legfelső Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes személyhez fűződő jogait megsértették.

A Polgári törvénykönyv 1004. cikke az eltávolításról és a jogellenes magatartást megtiltó ideiglenes bírósági végzésről szól. Kimondja, hogy:

„(1) Amennyiben a tulajdonba beavatkozás történik a tulajdon eltávolításától vagy megtartásától különböző módon, a tulajdonos megkérheti a zavar okozóját a beavatkozás abbahagyására. Amennyiben fennáll az esélye további beavatkozásnak, a tulajdonos tiltó határozatért folyamodhat.

(2) A kereset nem nyújtható be abban az esetben, ha a tulajdonos a beavatkozást tűrni köteles.”

⁹² BGBl. I, 1870.

⁹³ Corinna COORS: Reputations at Stake: The German Federal Court's Decision Concerning Google's Liability for Autocomplete Suggestions in the International Context. 5 *Journal of Media Law* (2013) 322, 323.

⁹⁴ RS v. Google (7. lj.) 33. bek.

⁹⁵ Uo., 14. bek.

⁹⁶ Uo., 16. bek.

2.2. A jogsértés és a felperes jogai közötti ok-okozati összefüggés

Második lépésben a Szövetségi Legfelső Bíróság megállapította, hogy a Google Inc. közvetlenül felelős a felperes személyhez fűződő jogainak megsértéséért.⁹⁷ Kiemelte, hogy a Google Inc. korábban elemezte az általa kifejlesztett számítógépes programokkal kapcsolatos felhasználói viselkedést, és szintén a Google Inc. volt az, amely a felhasználók számára megjelenítette a kapcsolódó javaslatokat.⁹⁸ Azok a javaslatok nem az „adattengerből” (szó szerinti idézet a Szövetségi Legfelső Bíróság ítéletéből) származó tetszőleges találatok voltak.⁹⁹ Továbbá a kifogásolható kifejezéseket a keresőmotor, és nem egy harmadik fél kombinálta össze.¹⁰⁰ A bíróság rámutatott arra, hogy a keresőmotort a Google Inc. tervezte egy bizonyos módon, nevezetesen úgy, hogy a predikciók rendkívül bonyolult algoritmusok által vezérelt keresőprogram segítségével további lekérdezéseket generáltak. Ebből adódóan a korábban begépelte lekérdezések később az adott keresési szavakkal kapcsolatban legtöbbször begépelte kifejezések kombinációját adhatják ki.¹⁰¹ Ezen túlmenően a prediktív kifejezéseket korábban a Google Inc. tette hozzáférhetővé az interneten, a bíróság így azt a határozatot hozta, hogy azok közvetlenül a Google Inc.-től származnak.¹⁰² Mivel a Google Inc. harmadik fél közreműködése nélkül, a keresőmotorja segítségével adta meg a predikciókat az interneten, a jogsértés közvetlenül a Google Inc.-nak tulajdonítható. Mindazonáltal a Szövetségi Legfelső Bíróság felhívta a figyelmet arra, hogy a jogsértés és az ok-okozati összefüggés megállapítása nem elegendő annak a következtetésnek a levonására, hogy a Google Inc. felelős „a személyhez fűződő jogok minden egyes megsértéséért”, amit a keresőmotor által megjelenített predikciók okoznak.

2.3. A jogsértés jogellenessége

A német jogszabályok értelmében a személyhez fűződő jogok megsértése csak akkor minősül jogellenesnek, ha a sértett fél érdekei előnyt élveznek az alperes érdekeivel szemben.¹⁰³ Következésképpen egy jogsértés jogellenessége elemzésének harmadik lépéseként mérlegelnünk kell a felek ellentétes jogait és érdekeit.

A Google Inc. jogainak és érdekeinek vizsgálatakor a Szövetségi Legfelső Bíróság kijelentése szerint a Google Inc. nem hivatkozhatott a Telemedia-törvényre a felelősség alóli mentesülés indokaként, mivel szolgáltatónak minősül, amely saját információit felhasználás céljából hozzáférhetővé teszi.¹⁰⁴ A bíróság nem késlekedett rámutatni arra, hogy a felperes nem azért perelte be a Google Inc. vállalatot, mert harmadik fél információinak továbbító csatornájaként, gyorsítótáraként vagy tárolójaként működik, amelyekkel kapcsolatban a német Telemedia-

⁹⁷ Uo., 17. bek.

⁹⁸ Uo., 17. bek.

⁹⁹ Uo., 16. bek.

¹⁰⁰ Uo., 17. bek.

¹⁰¹ Uo., 16. bek.

¹⁰² Uo., 17. bek.

¹⁰³ Uo., 21. bek.

¹⁰⁴ Uo., 20. bek.

törvény 8–10. cikke értelmében az alperes korlátozott felelősséggel bír, hanem kifejezetten az automatikus kiegészítés funkció által generált keresési javaslatok, azaz a keresőmotor „saját” tartalma miatt (szó szerinti idézet a bíróságtól).¹⁰⁵

Bár a Google Inc. megsértette a felperes személyhez fűződő jogait, ettől függetlenül mindenre kiterjedően mérlegelni kell az alapvető jogokat és ellentétes érdekeket az Emberi Jogok Európai Bíróságának elvei és a német alkotmány alapján.¹⁰⁶ A bíróság mérlegelte a felperes személyhez fűződő jogait [az Alkotmány 2. cikke és az 5. cikk (1) bekezdése], összehasonlítva azokat az alperes személyhez, a szólás és a vállalkozás szabadságához fűződő jogaival [az Alkotmány 2. cikke, 5. cikk (1) bekezdése és 14. cikke]. A bíróság véleménye szerint, tekintettel a kérdéses kijelentés hamis tartalmára, egyértelműen a felperes érdeke élvezett elsőbbséget.¹⁰⁷

Ezen érvelés alapján az a határozat született, hogy a Google „valamilyen módon hozzájárult” „a jogellenes jogsértéshez szándékos és megalapozottan ok-okozati módon”, és közös felelősségvállalásra köteles félnek tekinthető, mert megvolt a jogi lehetősége arra, hogy a polgári törvénykönyv 1004. cikke értelmében a jogsértő cselekményt megakadályozza.¹⁰⁸ Az a kérdés, hogy az alperes vétkesnek vagy tettestársnak tekinthető-e, az adott körülmények között irreleváns volt, különösen, mivel megvolt a jogi lehetősége a cselekmény megelőzésére. Itt objektív felelőségről van szó abban az értelemben, hogy az alperesnek nem kell tudatában lennie a jogsértő cselekményt okozó körülményeknek és a cselekmény jogellenes természetének, és nem szükséges a vétkesség sem.¹⁰⁹

2.4. A Google Inc. felelősségének mértéke

Jelen tanulmányunk szempontjából nagyobb jelentőséggel bír az elemzés negyedik lépése, amely a Google Inc. felelősségének mértékét veszi górcső alá. Annak ellenére, hogy a Szövetségi Legfelső Bíróság úgy határozott, hogy a Google Inc. vétkességétől függetlenül közös felelősségvállalásra köteles fél, azt is egyértelművé tette, hogy a Google Inc. nem „korlátlanul felelős”.¹¹⁰ Rámutatott a keresőmotorok a Telemedia törvény szerinti szerepére, ami számos vonatkozásban hasonló az Európai Közösség fent említett irányelvéhez.¹¹¹ Az irányelv meghatározza azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén az internetes közvetítők felelősek azon anyagokért, amelyeket tárolnak,¹¹² gyorsítótárakban rögzítenek¹¹³ vagy egyszerűen továbbítanak, de amelyeket nem ők hoznak létre. Tulajdonképpen a közvetítő szolgáltatók felelősség alóli mente-

¹⁰⁵ Uo.

¹⁰⁶ Uo., 21. bek.

¹⁰⁷ Uo., 22. bek.

¹⁰⁸ Uo., 24. bek., német polgári törvénykönyv (91. lj.).

¹⁰⁹ RS v. Google (7. lj.) 24. bek.

¹¹⁰ Uo., 25. bek.

¹¹¹ A Telemedia-törvény 1. cikke egyértelműen kimondja, hogy a törvény célja a 2000/31/EK irányelv végrehajtása. A törvény általános tárgyalását l. Thomas HOEREN: Liability for Online Services in Germany. 10 *German Law Journal* (2009) 561.

¹¹² Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv, [2000] HL L178/1, 14. cikk.

¹¹³ Uo., 13. cikk.

sülésének szabályozásával egy „biztonságos menedéket” alakít ki abban az esetben, amikor azok pusztán továbbító csatornaként funkcionálnak,¹¹⁴ azokat az eseteket kivéve, amikor tudomásuk van jogsértő cselekményről vagy információról,¹¹⁵ de elmulasztották a jogsértő anyag haladéktalan eltávolítását.¹¹⁶ Az EK-irányelv alapján a közvetítő szolgáltatókat nem terheli az általános nyomon követési kötelezettség a rendszereiken áthaladó vagy ott tárolt információval kapcsolatban (15. cikk). Az RS v. Google ügyben a Szövetségi Legfelső Bíróság számára a kritikus kérdés az volt, hogyan illesszék be a keresőmotort és annak automatikus kiegészítés funkcióját a meglévő keretbe.

Ennek megfelelően, amikor a Szövetségi Legfelső Bíróság a felperes javára döntött, a Google Inc.-et tartalomszolgáltatónak tekintette, amely szavak kombinációit, predikciókat és javaslatokat kínál fel automatikus kiegészítés funkciója segítségével. A bíróság azzal érvelt, hogy a Google Inc. tevékenysége „nem korlátozódott pusztán technikai, automatikus és passzív lépésekre”,¹¹⁷ valamint „nem korlátozódott információk harmadik felek számára hozzáférhetővé tételére” sem.¹¹⁸ Abban az esetben, ha a Google Inc. tartalomszolgáltató lenne, a legmagasabb szintű felelősség terhelné, ideértve a tartalom nyomon követésének és a jogsértő tartalom eltávolításának vagy a hozzáférés letiltásának kötelezettségét is (a Telemedia-törvény 7. cikke).¹¹⁹ Eme érvelés alapján az egyetlen megoldás az lenne, ha a Google Inc. a továbbiakban nem működtetné az automatikus kiegészítés funkcióját, mivel máskülönben ténylegesen lehetetlen lenne a vállalat számára a kibertér „adattengerének” körültekintő figyelemmel kísérése a becsületsértő predikciók megjelenítésének megakadályozása érdekében.

Ismét egy meglehetősen furcsa, bizonytalan jogi helyzetben találjuk magunkat. A Google automatikus kiegészítés funkciója nem az általa felajánlott keresési kifejezések és kombinációk passzív szolgáltatója, ugyanakkor nem tekinthető a becsületsértő anyag eredeti szerzőjének vagy forrásának sem. A sértett fél szempontjából nem lenne tisztességes a Google Inc.-et továbbító csatornának vagy pusztán tárhelyszolgáltatónak tekinteni, de ugyanígy tisztességtelen lenne a Google Inc. szempontjából a vállalatot szigorú tartalomszolgáltatói felelősséggel sújtani, hiszen ez ellehetetlenítené számára az automatikus kiegészítés funkció működtetését. E nehéz dilemma megoldására a német Szövetségi Legfelső Bíróság gyakorlatias megközelítést választott. Rámutatott arra a tényre, hogy az automatikus kiegészítés funkció olyan egyedi módon „dolgozza fel” az információkat, ami túlmutat „egy kommunikációs hálózat működtetésének és a hozzáférés biztosításának műszaki folyamatával kapcsolatban” irányadó jelenlegi jogszabályi háttéren,¹²⁰ valamint arra, hogy a vállalat érdekeit és jogait védik a német alaptörvény 2., 5. (1) és 14. cikkének rendelkezései. A német alkotmány szerint a Google Inc.-et is megilleti a személyiség szabad kibontakoztatására vonatkozó jog, a szólás és a vállalkozás szabadsága.¹²¹

¹¹⁴ Uo., 12. cikk.

¹¹⁵ Uo., 13. cikk.

¹¹⁶ Uo., 14. cikk.

¹¹⁷ RS v. Google (7. lj.) 26. bek.

¹¹⁸ Uo.

¹¹⁹ L. Telemedia-törvény és HOEEREN i. m. (111. lj.)

¹²⁰ EK irányelv 42. preambulumbekzdése (10. lj.).

¹²¹ RS v. Google (7. lj.) 22. bek.

2.5. A jogsértés megszüntetésére irányuló jogorvoslat természete

A „személyhez fűződő jog” megsértése különböző lehetőségeinek köszönhetően a bíróság megpróbálta bizonyos mértékig korlátozni a felelősséget, és ötödik lépésként megvizsgálta, vajon az alperesnek volt-e lehetősége és ésszerűen elvárható volt-e tőle a kérdéses esemény megvalósulásának megakadályozása. Ezért a bíróság arra a kérdésre támaszkodott, hogy „az adott körülmények között az alperestől elvárható-e, és milyen mértékben a figyelemmel követés”, azaz a figyelemmel követés kötelezettsége. A bíróság így megkülönböztette a keresőmotor üzemeltetőjének arra vonatkozó kötelezettségét, hogy előzetesen figyelemmel kövesse a predikciókat a szabálysértések szempontjából, de bizonyos területeken preventív céllal szűrőket kell alkalmaznia. Ezen túlmenően a figyelemmel követés kötelezettségét csak arra az esetre írta elő, amikor tudomására jut a jogok megsértése.

Annak ellenére, hogy az RS v. Google ügyben a Google hozzájárult a felperes személyhez fűződő jogainak megsértéséhez, a Szövetségi Legfelső Bíróság úgy ítélte meg, hogy az automatikus kiegészítés funkció nem elmarasztható, hanem egy legitim üzleti tevékenység.¹²² A bíróság megjegyezte továbbá, hogy egy keresőmotornak nem az az eredeti célja, hogy bármilyen jogot megsértsen vagy bármely személlyel kapcsolatban igaztalanul vádaskodjon. Pontosabban, a bíróság figyelembe vette, hogy a rendszer csak bizonyos harmadik fél által tanúsított magatartásnak mint plusz elemnek köszönhetően képes becsületsértő kifejezéskombinációkat generálni. Mindazonáltal hangsúlyozta, hogy a Google automatikus kiegészítés funkciója a felhasználók lekérdezéseinek feldolgozásával saját programja segítségével alkot különböző szavakból álló kombinációkat: „Az általa elvégzett feldolgozásnak köszönhetően az alperes felelős a predikciók formájában megjelenített, javasolt keresési kifejezésekért.”¹²³ Következésképpen a bíróság megállapította, hogy a Google Inc. csak azért tehető felelőssé, mert elmulasztotta megtenni a megfelelő óvintézkedéseket annak érdekében, hogy megelőzze az algoritmus által generált predikciók esetében, hogy azok megsértsék a felperes jogait.¹²⁴ Tekintve, hogy a Google Inc. rendelkezik azzal a hatáskörrel és ellenőrzési lehetőséggel, amely lehetővé teszi a szavak kombinációjának és a predikcióknak az eltávolítását és az azokba történő beavatkozást, köteles a jövőben figyelemmel követni és megelőzni az ilyen jogsértéseket a panaszosok általi értesítést követően.¹²⁵ Összegezve, a bíróság egy sajátos „feldolgozó eszköz” (*processor*) esetére megfogalmazta az értesítési-eltávolítási eljárás szabályát. Az ügyet visszaküldték a kölni regionális másodfokú bírósághoz annak eldöntésére, hogy a felperest megilleti-e anyagi kártérítés.¹²⁶

¹²² Uo., 22., 26. bek.

¹²³ Uo., 26. bek.

¹²⁴ Uo., 27. bek.

¹²⁵ Uo., 30. bek.

¹²⁶ Uo., 31. bek.

3. Következtetés

A hongkongi bíróság *Yeung v. Google* és a német Szövetségi Bíróság *RS v. Google* ügyben hozott határozatainak szembeállítását követően kiderült, hogy az automatikus kiegészítés funkció által megtestesített jogi természetű kihívás annak ambivalens jellegéből fakad. Nem egyszerűen arról van szó, hogy ez a viszonylag új algoritmus nem illeszkedik bele azokba a kategóriákba, amelyeket a 19. században kialakult ortodox *common law* hozott létre a „kiadó” és a „véletlen terjesztő” fogalmak létrehozásával, hanem azt tapasztaljuk, hogy ez az új algoritmus kilóg a 21. században született, az Európai Közösség modelljében megtalálható közvetítő szolgáltatók (azaz passzív tárhelyszolgáltatók, egyszerű továbbító csatornák vagy tartalomszolgáltatók) kategóriáiból is. Míg a német bíróság bátor lépést tett azzal, hogy az automatikus kiegészítés funkciót különleges típusú processzornak tekintette, és újfajta kötelezettségeket rótt ki rá, amelyek értelmében a panaszról szóló értesítést követően köteles nyomon követni, blokkolni és megakadályozni a becsületsértő tartalmú predikciókat, ezzel szemben a hongkongi bíróság az ortodox *common law* fogalmak alapján bizonytalankodik a becsületsértési felelősség megállapításakor.

A keresőmotorok szerepéről és felelősségéről folyó, különböző területeket érintő (becsületsértés, tisztességtelen verseny, szólásszabadság), az USA-ban zajló ehhez kapcsolódó vitában a tudósok arra ösztöklének minket, hogy ismerjük el a keresőmotorok különleges funkcióit és különböző jellemzőit. James Grimmelmann például a keresőmotort „tanácsadóként” aposztrofálja,¹²⁷ Seema Ghatnekar pedig az automatikus kiegészítést „algoritmusalapú újrakiadónak” (*algorithm based re-publisher*) nevezi.¹²⁸ Mindannyian tapasztaltuk az *autocomplete* hatékonyságát, és eme írásban annak is tanúi lehettünk, miként használják fel tanácsadói és újrakiadói szerepét a napjainkban zajló jogi vitákban. Nem vitatható az a tény, hogy a Google Inc. beavatkozik az információtovábbításba, amikor algoritmusalapú szerkesztői kontrollt gyakorol annak érdekében, hogy aktívan javaslatokat generáljon a felhasználók számára. Nemcsak a humán inputot kombinálja a mesterséges intelligenciával, hanem a nagyszámú internethasználótól származó keresési kifejezések harmadik féltől származó tartalmát is, valamint saját, bonyolult algoritmusszerkesztését. Minden bizonnyal megvan azonban az ellenőrzés gyakorlásához és a találatok korlátozásához szükséges képessége. Elképzelhető, hogy az automatikus kiegészítés funkciót „mesterséges intelligencia processzornak” kellene tekinteni. Bárminek nevezzük is, amíg a bírók vagy jogszabályalkotók nem hajlandók elismerni ezt az új, „köztes” eszközt, amely kombinálni tudja az információtovábbítást a tartalom létrehozásával, válogatásával és átalakításával, nem kerülünk közelebb egy értesítési-eltávolítási felelősségi rendszer végső, ésszerű céljához.

FORDÍTOTTA: IPSO JURE FORDÍTÓIRODA

A FORDÍTÁST LEKTORÁLTA: REMÉNYI ÉDUA VÉNUSZ

¹²⁷ James GRIMMELMANN: *Speech Engines*. 98 *Minnesota Law Review* (2014) 868.

¹²⁸ GHATNEKAR i. m. (3. lj.) 196.